

Broj: 495/23

Datum: 30.03.2023. godine

Na osnovu člana 53. stav 1. tačka p) Zakona o visokom obrazovanju u Brčko distriktu („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 30/09, 29/18, 16/20 i 44/22) i člana 21. stav 1. Statuta Visokoškolske ustanove Univerziteta „Privredna akademija“ Brčko distrikt BiH, Senat na sjednici održanoj dana 30.03.2023. donosi

PROGRAM ZA OSPOSOBLJAVANJE NJEGOVATELJA

ZNANJA, VJEŠTINE I SPOSOBNOSTI KOJE SE STIČU ZAVRŠETKOM PROGRAMA

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA ZA OBAVLJANJE POSLOVA NJEGOVATELJA/ICE			
RB.	REZULTAT (biti sposoban...)	VJEŠTINE	ZNANJE
1.	prepoznati znakove starosti i starenja i razumjeti najvažnije promjene organizma u procesu starenja	upoznati starost i starenje i razviti vještinu komunikacije sa starim, nemoćnim i bolesnim osobama	građa i funkcija čovječjeg tijela kao cjeline; osnove građe i funkcije čovječjeg tijela i životnih funkcija za vrijeme bolesti; zdravlje, bolest i uzroci; zarazne bolesti, mikroorganizmi-pojam

2.	prepoznati osnovne potrebe korisnika i najčešće promjene u organizmu u procesu starenja; najčešće bolesti starijih ljudi	pružiti emotivnu podršku starijoj i nemoćnoj osobi; primijeniti osnovne elemente komunikacije (slušanje, brižnost)	osnovne ljudske potrebe - potrebe starijih, nemoćnih i bolesnih osoba; promjene u procesu starenja
3.	komunicirati i pristupiti korisnicima koji imaju posebne potrebe i/ili teškoće u komunikaciji	primijeniti vještinu kulturne komunikacije; razviti humani odnos prema bolesnicima/štićenima	prepreke u komunikaciji; prepoznati neverbalne poruke u komunikaciji
4.	prepoznati aspekte starenja	pravilno pristupiti starijoj i nemoćnoj osobi kod koje se prepoznaju različiti aspekti starenja	osnovni aspekti starenja (fizički, psihički, pamćenje i zaboravljanje, emotivni problemi i slično)
5.	znati postupati sa starijim ljudima i sa zaraženim bolesnikom	prepoznati rizik za pad i komplikacije, suzbijati i sprječavati infekcije	najčešće bolesti starijih ljudi i osnove zaraznih bolesti; zadaće njegovatelja u radu s izlučevinama bolesnika/štićenika (iskašljaj, povraćeni sadržaj, mokraća, stolica); uporaba pljuvačnice, bubrežaste zdjelice, posude za nuždu
6.	razviti pozitivne stavove u odnosu na zdravlje, nemoć i bolest	primijeniti mjere za očuvanje zdravlja i prevencije bolesti	čimbenici koji utiču na zdravlje i pojavu bolesti i/ili nemoći
7.	higijenski održavati bolesničku sobu (okolinu bolesnika, krevet, noćni ormarić, stol za serviranje hrane); osigurati zdravu mikroklimu i okoliš korisnika	primijeniti postupke higijenskog održavanja prostora i osiguranja odgovarajućih mikroklimatskih uslova	izgled i mikroklima; načini osiguranja mikroklimatskih uslova u bolesničkoj sobi i okolini bolesnika/štićenika te razumjeti važnost higijenskog održavanja prostora
8.	spriječiti pojavu infekcija i prepoznati osnovne simptome infekcija; prema uputstvu zdravstvenih radnika	učestvovati u sprečavanju infekcije i provođenju izolacije bolesnika pod nadzorom zdravstvenih radnika; dezinfikovati pribor za njegu i okoline	pojam infekcije; intrahospitalne infekcije; mjere sprečavanja; mehanička i hemijska dezinfekcija i sredstva za dezinfekciju

	brinuti za bolesnike u izolaciji	bolesnika/štićenika (mehanički i hemijski)	
9.	namjestiti i presvući korisnikov krevet	pravilno namjestiti i presvući krevet	standardni i specijalni krevet; vrste bolesničkog veša; postupak s čistim i nečistim vešom; razvrstavanje veša, transportna kolica, vreće i postupak s inficiranim vešom (oznake); pravila namještanja i presvlačenja kreveta s bolesnikom, inkontinentnim bolesnikom/štićenikom
10.	pomagati korisniku pri kretanju ili kretanju uz pomoć pomagala (hodalice, štapovi, štake, sobna kolica, nosila), namještanju u krevetu, promijeniti položaj, prenositi prema procjeni medicinske sestre, sprječavati komplikacije; pomoći pri ustajanju, iskašljavanju, vježbanju	pridržavati korisnika pri hodu ili mu dodavati pomagala; pomagati pri korišćenju pomagala i invalidskih kolica; pomoći pri promjeni položaja i sprečavanju komplikacija od dugotrajnog ležanja	osnove kretanja starijih i nemoćnih osoba; načini osiguravanja udobnosti položaja; lična pomagala za kretanje; osnove komplikacija dugotrajnog ležanja; antidekubitalna sredstva i pomagala
11.	održavati ličnu higijenu tijela bolesnika/štićenika ili pomagati u održavanju lične higijene; provoditi depedikulaciju	pomagati u održavanju lične higijene (umivanje, pranje, kupanje, pranje kose, zubi, genitalija, pranje ruku prije i poslije obroka i nakon obavljene nužde); pripremati i odlagati pribor za ličnu higijenu, učestvovati u održavanju lične higijene nepokretnih i inkontinentnih bolesnika prema procjeni i nalogu medicinske sestre:	važnost održavanja lične higijene bolesnika/štićenika; osnove o sredstvima za umivanje, pranje, kupanje i njegu; znati pravila sigurnosti pri umivanju, kupanju, pranju i depedikulaciji

		higijena zubi i umjetnog zubala; pomoći sestri u njezi nepokretnih korisnika	
12.	pomagati korisniku pri odijevanju i razodijevanju; odijevati ga	pomoći korisniku pri odijevanju, razodijevanju, obuvanju i skidanju odjeće i obuće	pravila odijevanja i obuvanja
13.	pripremati korisnika za hranjenje i hraniti ga ako nema smetnje gutanja, žvakanja ili disanja	pomagati pri smanjenoj mogućnosti hranjenja, hraniti nepokretne bolesnike/štićenike; pomagati pri uzimanju tečnosti	osnove prehrane starijih, bolesnih, pokretnih i nepokretnih korisnika; dnevne potrebe organizma za hranom i tečnošću
14.	voditi korisnike (prema potrebi na nužnik), nepokretnima dati posude za nuždu, mijenjati pelene i slično	čistiti i održavati posude za nuždu ili sani-kolica, mijenjati pelene, dezinfikovati prostor; pravilno održavati ličnu higijenu korisnika	osnove o izlučivanju stolice, urina i drugih izlučevina iz organizma-eliminacija
15.	pratiti i prevoziti bolesnika na dijagnostičke pretrage i prenositi materijal u laboratorij	čistiti i održavati posude za nuždu ili sani-kolica, mijenjati pelene, dezinfikovati prostor; pravilno održavati ličnu higijenu korisnika	način postupanja i čuvanja materijala za pretrage;
16.	učestvovati u presvlačenju, uređivanju i oblačenju umrlog; primjereno i etično postupati s umrlim	pomagati u poslovima pranja, uređivanja i oblačenja umrle osobe; obavljati pomoćne poslove kod postupka s umrlom osobom i transportom; obavljati postupak sa stvarima umrle osobe i organizovati transport	proces umiranja i osnovni postupci s umrlom osobom

17.	pružiti prvu pomoć	razviti vještine pružanja prve pomoći	osnovna znanja pri pružanju prve pomoći, sadržaj ormarića ili kutije prve pomoći
18.	razviti sposobnost razumijevanja zahtjeva i radnih naloga koje postavlja zdravstveno/medicinsko osoblje	razviti kulturno-higijenske navike, savjesnost, urednost	razlike između poslova pomoćnog osoblja i kompetencija profesionalaca
19.	provoditi mjere zaštite na radu i odabrati odgovarajuću zaštitnu odjeću te alat i pribor	provoditi mjere zaštite na radu i odabrati odgovarajuću zaštitnu odjeću te alat i pribor	mjere zaštite na radu; rad na siguran način; odabir zaštitne odjeće i obučte odgovarajućih zaštitnih sredstava
20.	raditi na primjeren način u zdravstvenoj ili socijalnoj ustanovi; primijeniti poslovni bonton; uvažavati temeljna prava čovjeka	raditi na primjeren i kulturn način s bolesnikom/štićenikom; lična higijena i izgled njegovatelja/ice; nošenje zaštitne odjeće i pravilna upotreba, čuvanje tajne, ponašanje za vrijeme obavljanja dužnosti	vrste zdravstvenih i socijalnih ustanova; osnove o organizaciji i djelokrugu rada, kućni red i posebnostima ustanova; definicija etike i obveza čuvanja tajne

USLOVI ZA UPIS U PROGRAM OSPOSoblJAVANJA

U program osposobljavanja za obavljanje poslova njegovatelja/ice starih i iznemoglih lica može se upisati osoba koja ima:

- završenu osnovnu školu
- 18 godina
- ljeakarsko uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti za obavljanje poslova njegovatelja/ice.

Osoba mora biti psihički stabilna (rad s bolesnima, nemoćnima, umirućima, izloženost emotivnom stresu) i dobre psihofizičke kondicije (podizanje, nošenje, premještanje bolesnika/štićenika). Radi se stojeći, u smjenama i noću.

TRAJANJE PROGRAMA I OBLICI IZVOĐENJA

Program obuke traje 445 sati teorijske, instruktivno - konsultativne i praktične nastave. Praktični dio se izvodi u Domu za starije i nemoćne osobe, teorijski u Centru MEGATREND Brčko i instruktivno - konsultativno učenje na daljinu.

Rad polaznika praktične nastave nadgledaće mentor, po pravilu viša medicinska sestra koja je položila stručni ispit i najmanje tri do pet godina radnog iskustva u zdravstvenoj ili socijalnoj ustanovi. Prednost u izboru mentora ima osoba sa položenom dodatnom pedagoško-psihološkom i didaktičko-metodološkom edukacijom.

NASTAVNI PLAN

RB	NASTAVNI PREDMET	BROJ SATI		
		P	PN	UKUPNO
1.	Osnove gerontologije, anatomije i fiziologije	10	5	15
2.	Njega starijih, nemoćnih i bolesnih osoba	50	50	100
3.	Zaštita na radu i prva pomoć	20	10	30
4.	Praktična nastava i praktičan rad u zdravstvenoj i/ili socijalnoj ustanovi	-	300	300
	UKUPNO	80	365	445

P= predavanja (u učionici specijaliziranoj na izvođenje vježbi)

PN=praktična nastava (u zdravstvenoj i socijalnoj ustanovi)

MATERIJALNI USLOVI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA

Ustanova ispunjava prostorne zahtjeve propisane Pravilnikom o standardima i normativima i načinu i postupku utvrđivanja ispunjavanja uslova u ustanovama za obrazovanje odraslih: posjeduje učionicu opšte namjene, specijalizovanu učionicu za vježbe, sanitarije, sobe za nastavnike i administrativno osoblje i arhivski prostor.

Učionice su opremljene potrebnom školskom opremom, savremenim nastavnim sredstvima i pomoćnim sredstvima za teorijske časove i specijalizovanom opremom potrebnom za vježbe. Praktični dio se izvodi u zdravstvenoj ili socijalnoj ustanovi pod nadzorom mentora. Polaznik vodi radni dnevnik i predaje ga instituciji, potpisan i ovjeren, kao uslov za polaganje završnog ispita.

KADROVSKI USLOVI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA

RB	NASTAVNA CJELINA	NASTAVNIK
1.	Osnove gerontologije, anatomije i fiziologije	ljekar–doktor medicine s položenim stručnim ispitom
2.	Njega bolesnika	viša medicinska sestra s položenim stručnim ispitom, najmanje 5 godina radnog iskustva i pedagoško-psihološko obrazovanje
3.	Zaštita na radu i prva pomoć	ljekar–doktor medicine s položenim stručnim ispitom, viša medicinska sestra

4.	Praktični dio	viša medicinska sestra s položenim stručnim ispitom, najmanje 5 godina radnog iskustva i pedagoško-psihološko obrazovanje

NAČIN EVALUACIJE PROGRAMA

Polaznik na uvid predaje dnevnik rada.

Završna provjera obuhvata:

- provjeru sadržaja potrebnih za samostalno obavljanje poslova njegovatelja/ice
- provjeru praktičnih vještina.

Stručni sadržaj:

- organizacija rada u zdravstvenim i socijalnim ustanovama
- temeljna prava čovjeka/bolesnika
- djelokrug rada njegovatelja/ice
- osnove komunikacije (oslovljavanje, ponašanje, kultura ophođenja s bolesnikom/štićenikom i njegovom porodicom)
- zaštita na radu
- bolesnička soba
- sprečavanje infekcija (pojam infekcije i dezinfekcije, metode dezinfekcije)
- zadaće njegovatelja/ice u provedbi lične higijene
- zadaci njegovatelja/ice u njezi umirućeg bolesnika
- osnove bolesti i prva pomoć.
- Provjera praktične vještine

Završna provjera obuhvata pripremu pribora i izvođenje najmanje dva zahvata iz

- djelokruga rada njegovatelja/ice:
- pripremu i upotrebu zaštitne radne odjeće i obuće

- pranje ruku
- pripremu postelnog veša za presvlačenje bolesničkog kreveta (bez bolesnika i s bolesnikom)
- postupak s nečistim vešom
- pripremu pribora za kupanje, pranje kose, njegu zubi (zubala) i izvođenje zahvata
- promjenu položaja u krevetu, pomoć pri ustajanju, premještanju iz kreveta na stolac
- pripremu pribora, dezinfekciju i provjeru mehaničke i hemijske dezinfekcije (površina, kreveta, pribora za njegu, pljuvačnice, bubrežastih zdjelica, posuda za nuždu i dr.).

Završna provjera programa osposobljavanja provodi se u zdravstvenoj ustanovi ili ustanovi socijalne zaštite.

Završnu provjeru provodi komisija od 3 člana:

- dva iz škole/ustanove za obrazovanje odraslih
- jedan član iz zdravstvene ili socijalne ustanove.

O završnoj provjeri vodi se zapisnik.

PREDSJEDNIK SENATA

Adresa/Address: Petra Kočića br. 6, 76100 Brčko distrikt BiH

Tel/fax: +387 (49) 201 808; +387 (63) 356 377 e-mail: info@privrednaakademija.edu.ba web: www.privrednaakademija.edu.ba